

JAZDECKÁ TURISTIKA - koncepcie rozvoja na Slovensku

Ing.arch. Michal Hučko - predseda sekcie jazdeckej turistiky KST

1. Úvod
2. Prírodné, historické a ekonomické súvislosti
3. Analýza súčasných podmienok, východiská
- 3.1. Turistika na koni v SR
- 3.2. Skúsenosti zo zahraničia
4. Infraštruktúra pre turistiku na koni
- 4.1. Stanice turistiky na koni
- 4.1.1. Vybavenie stanice
- 4.1.2. Napojenie stanice na trasu
- 4.2. Jazdecká trasa
- 4.2.1. Vedenia trasy so zameraním na podmienky SR
- 4.2.2. Povrch, vedenie trasy v teréne
- 4.2.3. Súhlas majiteľov pozemkov
- 4.2.4. Súhlas ďalších subjektov vo vybraných územiach
- 4.2.5. Vyznačenie jazdeckej trasy
5. Pravidlá pohybu na jazdeckej trase
6. Údržba jazdeckej trasy
7. Dopady rozvoja turistiky na koni na dané územie
- 7.1. Výhody zriadenia jazdeckých trás
- 7.2. Ekonomický prínos
- 7.3. Vplyv pohybu koní z hľadiska turistickej atraktivity územia
- 7.4. Riziká
- 7.4.1. Možnosti eliminácie rizík
- 7.5. Prepojenie s ostatnými typmi turistických aktivít
- 7.6. Cezhraničná spolupráca

kontakt:

Klub Slovenských Turistov
Sekcia jazdeckej turistiky
Záborského 33
83103 Bratislava

Ing.arch. Michal Hučko - predseda SJT	tel:+421 905 303 573
Michal Deliman - RR Košice	tel:+421 903 803 537
Katarína Bilená - RR Malé Karpaty	tel:+421 904 691 816
Jaromír Orgonik - RR Senica	tel:+421 918 666 101
Stanislav Matulík - JS Kopčany	tel:+421 905 206 768

jazdeckaturistika@gmail.com, www.kst.sk

1.Úvod

Jazdecká turistika ponúka v porovnaní s ostatnými formami turistiky takmer ideálnu možnosť spojenia zdravého využitia voľného času, pobytu v prírode, budovanie vzťahu k zvieratám, krajine a k ochrane životného prostredia.

V Slovenskej republike sa od roku 2010 intenzívne pracuje na zmapovaní súčasného stavu a vytváraní podmienok pre rozvoj tejto formy turistiky. V Bratislavskom kraji a na Záhori, kde myšlienka na vytvorenie siete staníc a jazdeckých trás vznikla, je možno využiť už niekoľko jazdeckých trás. Základným názorom autorov projektu o jazdeckej turistike je, že záujmom akéhokoľvek ďalšieho využitia prírodného prostredia musí byť zároveň zachovanie kvality, rozmanitosti a krásy tohoto prostredia.

Za krátku dobu fungovania už jazdecká turistika prináša aj konkrétne ekonomické výsledky, čo je zvlášť v odľahlých a horských oblastiach pre miestnych obyvateľov prínosom.

Popularita turistiky v sedle rastie v radoch majiteľov koní, tak aj zo strany jazdcov, ktorí vlastného koňa nemajú. Záujem o využitie jazdeckých trás sa zvyšuje aj zo strany jazdcov zo susedných štátov.

Na Slovensku bola vďaka KST dobre využitá možnosť zahájiť práce na vytváraní celého systému rozvoja jazdeckej turistiky ako atraktívnej novinky v cestovnom ruchu systematicky a od začiatku koordinovane na celom území, s uplatnením vyššie uvedených zásad a na základe jednotnej koncepcie.

2. Prírodné, historické a ekonomické súvislosti

Túžba spoznávať prírodu a históriu, u je v rozsiahlom území Slovenska jednou z najvýznamnejších potrieb ako stálych obyvateľov územia, tak aj jeho návštevníkov.

Zásadnou otázkou je hľadanie takého rozsahu a druhu hospodárskeho využitia územia, ktoré by bolo v súlade s ochranou územia, ktoré je mimoriadne cenné z prírodného hľadiska.

Turistika na koni je z tohoto pohľadu aktivitou, ktorá je k prírodnému prostrediu šetrná, nevyžaduje rozsiahle investície ani budovanie zložitej a nákladnej infraštruktúry ani nevyvoláva potrebu zásahov do prírodného prostredia.

Odlíšnosť turistiky na koni spočíva nepochybne v tom, že na rozdiel od turistiky pešej, cykloturistiky, ale aj na rozdiel od mototuristiky a vodnej turistiky je niečím relatívne novým, netradičným, a taktiež nie je tak masová. Z toho vyplýva malá obecná informovanosť o fungovaní, potrebách a možnostiach turistiky na koni.

Turistika na koni sa však môže pri dodržaní pravidiel a jednoduchosťou doplnení už existujúcej turistickej infraštruktúry stať mimoriadne atraktívnym spôsobom využitia voľného času pre najširšie vrstvy milovníkov prírody. S ostatnými typmi turistických aktivít sa dá veľmi vhodne kombinovať.

3. Analýza súčasných podmienok, východiska

3.1. Turistika na koni v SR

História jazdeckej turistiky začala v roku 2010, kedy sa vykreovala pod KST Sekcia jazdeckej turistiky. Skúsenosti zakladateľov z práce v jazdeckom športe boli doplnené o skúsenosti a pravidlá tvorby turistických trás. Vďaka Arnoštovi Guldanovi sa rýchlo vytvorila a schválila metodika značenia jazdeckých trás a nič nebránilo vytvoreniu návrhu trasovania prvého veľkého okruhu pre jazdcov.

V roku 2012 prebehlo zmapovanie možných jazdeckých staníc popri rieke Morava z Bratislavy do Skalice, ďalej na Myjavské kopanice a po hrebeni Malých Karpát späť do Bratislavy. Tento **„Veľký okruh Záhorie“** má približne 350 km. Zrealizovalo sa veľa stretnutí, ktoré boli využité k výmene skúseností a zberu prvých kontaktov na majiteľov koní a staníc (miest, kde môže prenocovať jazdec so svojim koňom). Stretnutí sa zúčastňovalo viacej ako 40 priaznivcov turistiky na koni z celého Západného Slovenska. V tesnej blízkosti Kopčian v historickom žrebčine Márie Terézie vzniklo centrum jazdeckej turistiky a aktivít pre celú Slovenskú republiku.

Rok 2012 je pre jazdeckú turistiku rokom vybavovania kontaktov s Rakúskou stranou, čo vrcholí podpísaním zmluvy s jazdeckým klubom v Schlosshofe o spolupráci v oblasti jazdeckej turistiky so špecializáciou na záprahovú turistiku. Dohodnutý bol prechod (brod) cez rieku Morava pri novovzniknutom cyklistickom moste v Devínske novej Vsi. Tento okruh Bratislava - Schlosshof - Hohenau - Moravský sv. Ján - Bratislava má približne 140 km.

Sekcia jazdeckej turistiky sa začína venovať v spolupráci s KST taktiež otázkam vzdelávania jazdeckej verejnosti (doprava koní, zdravotná, veterinárna problematika, školenie značkárov jazdeckých trás) a propagácii turistiky na koni tak medzi profesionálmi v cestovnom ruchu, ako aj širokou verejnosťou.

Z ostatných krajov Slovenskej republiky budovanie systému jazdeckých staníc a trás zahájili na základe využitia skúseností zo západného Slovenska a prostredníctvom rôzneho spôsobu financovania projektov predovšetkým v Trenčianskom kraji a Banskobystrickom kraji. Jazdecké trasy vznikajú aj na východnom Slovensku, vďaka aktivite O.z. Hucule z Lomu nad Rimavicou.

3.2. Skúsenosti zo zahraničia

Z hľadiska zahraničných skúseností boli formou osobných návštev členov či spolupracovníkov Sekcie jazdeckej turistiky získavané informácie zo zemí, určených na základe nasledujúcich kritérií:

- podmienky podobné ako v Slovenskej republike, získanie skúseností dôležitých predovšetkým z hľadiska budúceho napojenia západoslovenských jazdeckých trás do susedných krajín (Rakúsko, Čiech, Maďarska, Poľska)
- krajiny s veľkou tradíciou jazdeckej turistiky, krajiny s najviac prepracovaným systémom propagácie, vydávania inštruktážnych materiálov. Tieto krajiny kladú veľký dôraz na všetky záležitosti vo vzťahu k ochrane prírody (Spojené štáty americké, Austrália)

Rakúsko

Rakúsko má veľmi dobre prepracovaný systém jazdeckých trás, ktoré fungujú predovšetkým v Hornom a Dolnom Rakúsku v oblasti Weinviertel, Mühlviertel. Značky sú realizované vo forme štvorcových hliníkových tabuliek s emblémom konskej hlavy, sú doplnené rovnakými tabuľkami s údajmi o smere a vzdialenosti. Pre umiestnenie tabuliek vo voľnom teréne sú používané stĺpiky štvorcového prierezu z recyklovanej plastickej hmoty. Majitelia usadlostí a penziónov sa aktívne zapájajú do vytyčovania a údržby jazdeckých trás. Celý systém je organizovaný pod záštitou organizácie EUROREGIO.

V Dolnom Rakúsku sa systém vytvára, a to prostredníctvom organizácie Landesverband für Reiten und Fahren in Niederösterreich a ďalších občianskych združení.

Na rozdiel od Slovenskej republiky, kde je turistika na koni považovaná za aktivitu cestovného ruchu (len v menšine prípadov sa prevádzkovatelia jazdeckých staníc venujú zároveň poľnohospodárskej výrobe), v Rakúsku je kladený dôraz na možnosť významného hospodárskeho prínosu tejto aktivity pre poľnohospodárov.

V Hornom Rakúsku existuje veľmi prepracovaný systém kritérií pre popisovanie kvality staníc jazdeckej turistiky, popis kvality ustajnenia a starostlivosti o kone, ubytovania a obsluhy pre jazdcov a množstvo doplnkových služieb. Pohyb po trasách je pre jazdcov v niektorých miestach spoplatnený (zakúpenie príviesku na ohlávku koňa) Výťažok je používaný na údržbu trás a značenie.

Nemecko, Rakúsko

Pre potreby jazdeckej turistiky sú vydávané podrobné mapy v merítku 1 : 50 000 s vyznačenými očíslovanými trasami, vyznačenými zaujímavosťami na trasách a s informáciami o staniaciach na zadnej strane mapy. Súčasťou máp sú aj malé celkové plániky všetkých trás.

Ako v Rakúsku, tak aj v Nemecku existuje systém príspevkov, ktoré sa platia pri zapojení sa do projektov turistiky na koni. Organizátori konkrétnych produktov cestovného ruchu v oblasti jazdeckej turistiky sú predovšetkým jednotlivé stanice. Organizácie pôsobiace v oblasti turistiky na koni plne využívajú finančné zdroje z rôznych typov grantov a dotácií, ale taktiež prostriedkov Európskej únie.

V Rakúsku a Nemecku nie sú jazdecké trasy určené len pre jazdcov na koňoch, ale tradične často i pre prejazd povozov.

USA

Organizovaná jazdecká turistika má dlhodobú tradíciu vrátane existencie rady predpisov, predovšetkým v oblasti bezpečnosti jazdcov a v oblasti ochrany prírody. Rozdiel oproti európskym krajinám spočíva predovšetkým v rozsiahlosti priestoru a v skutočnosti, že kôň v USA

VELKÝ OKRUH ZAHORIE

Jazdecká turistika - turistika bez hranic

JAZDECKÉ STANICE	
SLOVENSKÁ REPUBLIKA	
01. TJ Karpata	Dušan Šabi, Pohľ. n. 1, 841 08 Bratislava +421 90323303
02. Devínska Jazda	Mikláš Kárpátski, Šabina Kolláka 5, 841 07 Bratislava +421 915 752726
03. JK Fikar	Miroslav Šušteráček, Landauova 26, 841 01 Bratislava +421 908 146544, lomaz@tiscali.sk
04. Dvor pod Chľapčou	Karolína Štefániková, Borinka 451, 830 32 Bratislava +421 914 691816, štefanik@tiscali.sk
05. Karlov Dvôr	Miroslav Fládek, JK Karlov Dvôr, 900 31 Štúpaň +421 915 788114
06. Raňach Abeland	Kobeli, Lozorno +421 904 237777, mabeko@ngppress.sk, www.abeland.sk
07. Center	Vereška Bláhová, Športová 64/69, 900 96 Vyšoký pri Morave +421 903 719094
08. PD Lab	Josef Heřtala, Lab 996, 900 87 Lab +421 903 719094
09. AD Polik	Jana Poliková, Lab 900, 87 Lab +421 903 843370
10. Kamenny Mlyn	Váňaný, 900 88 Pevnosť Štúpaň +421 903 754243, kamenny@kamenny.mlyn.sk, www.kamenny.mlyn.sk
11. Dvorský dvor Moravy	Zuzana Chlápková, Suchbátka 165, 800 84 Suchbátka +421 903 754842, zuzka.p@morava.cz
12. R. K. Kostište	Ladislav Lina, Kostište 130, 900 82 Kostište +421 919 788114
13. R. K. Kostište	Štefánik Poggendorf Kozmická, Radničné 2432, 901 01 Malacky +421 903 754243
14. R. J. Izni	Anton Štefánik, Gajary +421 903 64602
15. Shire Horse	Andriáš a Andrea Nováková, Záhorský +421 914 690877, +421 903 702098
16. Agropartner	Vladimír Červený, 900 38 Pevnosť Podhradie +421 903 752988
17. Raňach Tamara	Andriáš a Andrea Nováková +421 903 752988
18. Agropartner Izni	Ing. Joachim Kufner, Na vlně 165, 90080 Sekule +421 94777024
19. Raňach Štefánik	Lučinský, Bratislava +421 903 78413
20. Margita Záhorský	Ján Vajdi, Šabina-Štefánik +421 903 655343, www.sjpony@post.sk
21. U mláje Beauty	Sapfirová Humence +421 903 752988
22. Fama Dojč	Pavol Dojč, Dojč +421 903 752988
23. Záhorský Kopytár	Mgr. Stanislav Malák, Kollárova 1146, 90048 Kopytár +421 903 655343
24. Dvorský Dvôr	Stanislav Červený, Suchbátka 173, 800 85 Suchbátka +421 919 988101, jano@zoznam.sk
25. Pálková dvor	Stanislav Pálka, +421 903 123303
26. Fama Vlnica	Stanislav Vlnička, U Kútikov, 90035 Suchbátka +421 903 752988
27. Kopytárka Chlapa	Miroslav Fikar, Kolba 211187 80031 Štúpaň +421 903 655343
28. Margita Izni	Zuzana Heřtala, Kamený Kamol, 6, 90009 Čučuň +421 903 655343
29. Kostište Kozmická	Daniela Dobroňová, 90099 Čučuň +421 919 988101, www.sjpony@post.sk
30. Anilá zvláste Rozália	Surovcova 3, 90201 Pazdica +421 903 752988
31. Agropartner ADAM	ADAM 118, Púlpava 421 3277210 +421 903 655343
32. Záhorský Dvôr	Dušan Štefánik, Záhorský 2, Záhorský +421 915 788114
33. Záhorský Kopytár	Štefániková, Kopytár +421 919 988101
ČESKÁ REPUBLIKA	
34. Raňach Leňoch	Ján Lábeš, Kamenáckého 5, 695 51 Lanžhot +420 602121 70, raňach@brno.cz, www.raňach-leňoch.cz
Raňach Izni	Ladislav Leňoch, Záhorský 5/8, 696 17 Dvůr Býdčovice +420 73294345
Raňach Strong Mill	Ing. Tomáš Štefánik, Rudský 815, 696 17 Dvůr Býdčovice +420 73294345
TJ Morava	Jaroslav Polák, Podzábržď 1525, 69603 Dublany +420 60822058
Raňach Podlák	Hedvička Adám, Lacin 1026, 691 05 Moravská Nová Ves +420 717228105
Raňach Tichý Jód	V. Hrubý, Sereňský 144, 696 11 Mladice +420 717228105
Mis Irma	Ing. Tomáš Štefánik, Za mlýnem, 69602 Ralská +420 73417990
Rudník	Mgr. Miroslav Kameník, Honkická 890, 69602 Ralská +420 717228105
JK Hrubá	Ladislav Dobroňová, Vavrova 708, 69608 Vavrovice +420 60492888, mlado-dobrony@seznam.cz, www.hrubo-dobrony.com
Raňach Sen	Jaroslav Polák, Podzábržď 1525, 69603 Dublany +420 73294345
Jazdecká stanice Podhora	Ing. Michal Miloslav, Vlničkova 176, 69642 Vavrovice +420 60325382, podhora@seznam.cz, www.podhora.cz
St. Vlničkova stáje	Josef B. Tomášek, Hrnčí, Hrnčí 46, 696 14 Hrnčí +420 60822058
Hippodrom Leňoch	Michal Záhorský, 21. Dvůr 4, 691 44 Leňoch na Moravě, tel: +420 51930471
RAKUSKO	
35. Leo Janka	Hauptstrasse 80, A-2275 Bienenbrunn +420 73294345, leon@bienenbrunn.at
Josef Payer	Josef Payer, 84-43 690742000 +420 60325382, josef.payer@post.sk
Sabina Zeng	+420 60325382, sabina.zeng@post.sk
Thomas Wengertshofer	Wengertshoferstrasse 45, A-2343 Grotten +420 60492888, tomas.wengertshofer@post.sk

5. Infraštruktúra pre jazdeckú turistiku

5.1. Stanice turistiky na koni

5.1.1. Vybavenie stanice

Stanica turistiky na koni rozumieme miesto, kde je možné prenocovanie pre jazdca a jeho koňa. V celej republike je používaný obdobný systém popisu vybavenia stanice. Nebola zatiaľ uplatnená žiadna kategorizácia, medzi stanicami sú tak luxusné penzióny s priestranými boxami pre kone, tak miesta ponúkajúce možnosť stanovania a jednoduchú ohradu.

Dôležitý je dobre prezentovaný popis pri propagácii, aby sa jazdec mohol pre seba vybrať taký štandard stanice, ktorý práve jemu vyhovuje. Nie je podmienkou, aby stanicou bolo iba miesto, kde sa chovajú kone. Príležitosť sa ponúka aj ďalším penziónom a ubytovacím zariadeniam, ktoré môžu zaisťiť bezpečné prenocovanie pre kone hostíov.

5.1.2. Napojenie stanice na trasu

Stanica ležiaca priamo na trase majú rozsiahlejšiu možnosť ponúknuť svoje služby a majú výhodu ľahšej orientácie hostíov. Nevýhodou je pohyb aj tých koní, ktoré sa na stanici nezastavia, a to z hľadiska veterinárneho aj z hľadiska možného rušenia koní na stanici so všetkými rizikami, ktoré z toho vyplývajú .

Pokiaľ stanica leží v blízkosti trasy a je napojená spojovacou trasou alebo dvoma trasami, smerujú ku stanici predovšetkým ubytovaní hostia a existuje možnosť vzniku malého okruhu vhodného pre krátke vychádzky zo stanice. Nevýhodou je menšia pravdepodobnosť vyťaženia stanice.

Boli stanovené kritéria pre napojenie jazdeckej stanice na trasu. Spôsob napojenia je určený aplikáciou nasledujúcich kritérií:

- dodržanie smeru jazdeckej trasy
- prírodné podmienky
- prania prevádzkovateľa stanice
- množstvo staníc v danom mieste

5.2. Jazdecká trasa

5.2.1. Kritéria vedenia trasy so zameraním na podmienky SR

Výber trasy je predovšetkým obmedzený platnou legislatívou, zásadným kritériom je také vedenie trasy, aby nedochádzalo k porušovaniu zákonov upravujúcich pohyb koní a aby boli rešpektované požiadavky ochrany životného prostredia.

Pre výber trasy sú ďalej z hľadiska bezpečnosti rizikové nasledujúce miesta:

- Silne frekventované veľké komunikácie, trať
- Brodenie väčších alebo hlbokých vodných tokov
- Prechod hlbokých korýt (potok, erózna ryha)
- Sídla (mestá, obce)
- Ohradené pastviny

Z ďalších dôvodov sú nevhodnými miesta pre vedenie jazdeckej trasy taktiež:

- Miesta nepriestupné vzhľadom k záujmom ochrany prírody poľnohospodársky využívané plochy (polia, lúky), po žatve síce využiteľné, ale pre vedenie celoročne využívanej značenej trasy nevhodné
- nevhodný je súbeh s cyklistickými trasami, súbeh s pešími trasami, pokiaľ nie je cesta široká aspoň 2 metre (pozn. naopak vhodný je často súbeh s lyžiarskymi trasami, pokiaľ vedú po cestách)

5.2.2. Povrch, vedenie trasy v teréne

Ideálnym povrchom pre jazdeckú trasu je dostatočne pevná, ale pritom pružná cesta, v našich podmienkach toto najlepšie spĺňajú poľné a lesné cesty, cesty na hrádzach rybníkov, vhodné je aj vedenie koní po stredných trávnatých pásoch ciest. Trasa môže byť vedená, pokiaľ sa nedá inak, aj po dostatočne širokej krajnici menej frekventovanej komunikácii - vyhovujú predovšetkým cesty 3. triedy alebo miestne a obslužné komunikácie. Trasy tvoriace hlavné chrbtové trasy vedú tak v najdôležitejších smeroch a napájajú sa na sieť do susedných krajov a krajín, tak môžu viesť aj ev. na ďalších významných trasách (historických trasách) .

Je treba, aby v okolí trás bol dostatok staníc pre prenocovanie jazdcov a koní. Na trase je potrebný dostatok miest vhodných k odpočinku, možnosť občerstvenia, napojenia koní.

Trasa by mala viesť zaujímavým prostredím (historické pamiatky, prírodné zaujímavosti, voda, romantický terén). Trasy musia byť prispôsobované terénym podmienkam pri dodržaní naplánovaného smeru. V prípade, že na vybranej trase sú miesta, ktoré môžu znamenať prekážku iba pre niektorých jazdcov a kone (brodenie riek), je možné pre daný úsek vyznačiť aj variantnú trasu.

5.2.3. Súhlas majiteľov pozemkov

Pre realizáciu jazdeckých trás bola zvolená prax fungujúca už 120 rokov v rámci Klubu slovenských turistov pri vytváraní systému značených trás pre pešiu turistiku. Po vytypovaní miesta vhodného pre vedenie trasy je treba vyhľadať všetkých majiteľov či nájomcov trasou dotknutých pozemkov. Potrebné informácie je možno zistiť ako na katastrálnych úradoch, tak na obciach, prípadne u lesných správcoch, orgánov ochrany prírody. Majitelia sú oslovení, informovaní o význame trasy a výhodách jej zriadenia a požiadaní o písomný súhlas s vyznačením trasy na svojom pozemku.

V súhlase sú pozemky popísané čo najpodrobnejšie. Súhlas nemá platnosť žiadneho dokumentu typu vecného bremena alebo zmluvy. Prax ukazuje, že tento jednoduchý spôsob jednaní s majiteľmi pozemkov sa dlhodobo osvedčila zaisťuje dostatočnú stálosť trás. Dôležité upozornenie je treba zdôrazniť, a to aj pri jednaní s majiteľmi pozemkov, že vznik značenej jazdeckej trasy neznamená povinnosť jazdcov používať výhradne túto trasu.

Vyznačenie trasy slúži nie ako reštriktívny krok, jazdci na koňoch ďalej majú možnosť využívať k pohybu územia, kde to platná legislatíva nezakazuje.

Je však predpoklad, že jazdci budú vyznačenú trasu využívať vo vlastnom záujme a tak budú eliminované prípady, keby jazdci napr. pri strate orientácie použili z hľadiska jazdcov aj majiteľov menej vhodné trasy.

Pri príprave trás je okrem majiteľov pozemkov veľmi užitočná spolupráca s obcami. Obce sú v rade prípadov majiteľmi pozemkov, avšak dôležitá je podpora obce pre vlastnú myšlienku turistiky na koni. Nebolo by dobré budovať trasu tam, kde občania a zástupcovia obce k tejto aktivite zaujímajú záporné stanovisko.

5.2.4. Súhlas ďalších subjektov vo vybraných územiach

V územiach podliehajúcich niektorému zo stupňov ochrany vyplývajúcej z legislatívy týkajúcej sa ochrany prírody a krajiny, ev. v územiach podliehajúcich režimu pamiatkovej starostlivosti, je okrem súhlasu vlastníka či nájomcu pozemku zaisťovaný aj súhlas orgánov ochrany prírody, ev. orgánov pamiatkovej starostlivosti.

5.2.5. Vyznačenie jazdeckej trasy

Metodika značenia jazdeckých trás

1. Trasovanie

Nie je prípustný súbeh jazdeckých značkových trás s vozíčkarskými značkovými trasami.

Vyhýbame sa súbehu jazdeckých trás s pešími a cykloturistickými trasami. Súbeh možno pripustiť iba vtedy, keď využiteľná šírka trasy v súbehu je minimálne 2 m. Na koncoch súbehu treba jazdca upozorniť, na ktorej strane cesty má viesť koňa, aby nepoškodil cestu v celej šírke.

2. Druhy jazdeckých trás

Kostru siete priebežných značených jazdeckých trás tvoria diaľkové trasy (prechádzajú minimálne cez 2 regióny). Sú doplnené regionálnymi (vyznačené v rámci 1 regiónu) a miestnymi trasami (spájajú jazdiareň s diaľkovými alebo regionálnymi trasami). Okrem toho poznáme aj jazdecké okruhy (pre komerčnú jazdeckú turistiku).

3. Umiestňovanie značiek

Značky a šípky jazdeckých trás umiestňujeme vo výške 180 cm nad zemou. V prípade súbehu ich umiestňujeme 10 cm nad pešiu alebo lyžiarsku značku a 20 cm pod cykloznačku. Značky a šípky umiestňujeme na vhodné objekty spôsobom vhodným s pravidlami umiestňovania značiek a šípiek peších trás. Aj hustota značenia jazdeckých a peších trás je vhodná.

4. Rozmery značiek priebežných trás

Značku jazdeckých priebežných trás tvorí biely štvorec 10 x 10 cm, vo vnútri ktorého je súmerne umiestnený farebný kruh priemeru 6 cm. Šírka medzery medzi bielou a farebnou časťou značky je 0,5 cm. Tvar šípiek je vhodný so šípkami miestneho značenia peších trás. V odôvodnených prípadoch možno použiť volavky.

5. Smerovky a tabuľky

Smerovky a tabuľky pre jazdecké trasy sú textovo i farebne vhodné so smerovkami peších trás s tým rozdielom, že v ich záhlaví je uvedený text: „Jazdecká trasa KST“ a v hrote smeroviek je zobrazený kruh, farebne zodpovedajúci danej jazdeckej trase a vzdialenosti cieľov na nich uvádzame v kilometroch.

Jazdecké smerovky a tabuľky sa umiestňujú podľa pravidiel vhodných s pravidlami umiestňovania smeroviek a tabuliek pešieho značenia. Na spoločných turistických informačných miestach (TIM) s trasami iných presunov sú smerovky jazdeckých trás umiestňované nad smerovkami peších a lyžiarskych trás a pod smerovkami cykloturistických trás.

6. Farba a evidenčné číslo trasy

Hlavné diaľkové trasy sa značia červene, vedľajšie vetvy modro, regionálne a miestne jazdecké trasy zelene alebo žlté. Vyhýbame sa krížovaniu jazdeckých trás rovnakej farby. Každá jazdecká trasa sa prideliuje štvormiestne evidenčné číslo, ktoré zodpovedá tejto schéme:

ABxx

A: číslica určujúca druh turistickej trasy; v prípade jazdeckých trás na prvé miesto vpisujeme 6 alebo 7,

B: číslica určujúca farbu; červená trasa sa označuje číslicou 0, modrá číslicou 2, zelená číslicou 5, žltá číslicou 8,

x, x sú poradové čísla od 01 po 99.

Evidenčné číslo prideliuje poverený člen komisie značenia KST.

Príklad: trasa s evidenčným číslom 7506 je jazdecká trasa zelená s poradovým číslom 06.

7. Značenie jazdeckých okruhov

Jazdecké okruhy sa značkujú farebným symbolom podkovy v bielom štvorci rozmerov 10 x 10 cm. Tieto okruhy nemajú evidenčné čísla, neumiestňujeme na nich smerovky ani tabuľky miestneho názvu a značkári KST ich značia a obnovujú na základe Dohody o vykonaní práce majiteľa stajní s príslušným značkárom, na základe ktorej majiteľ uhradí značkárovi všetky náklady na materiál, cestovné a za vykonanú prácu.

8. Zobrazovanie v mapách

Pre vyznačené jazdecké značené trasy sa predpokladá vydávať samostatné tlačené materiály (sprievodcov alebo skladačky) s opismi týchto trás a so zobrazením ich priebehu na výrezoch z máp. Jazdecké priebežné trasy sa v nich budú zobrazovať plnou čiarou príslušnej farby, jazdecké okruhy čiarkovanou čiarou.

Schválila Komisia značenia KST dňa 11.mája 2010 ako záväzný metodický materiál pre značkárov KST

6. Pravidlá pohybu na jazdeckej trase

Vo vzťahu k životnému prostrediu a prevádzke na trase sú najvýhodnejšie skupinky tvorené tromi až ôsmymi jazdcami.

- Nejazdíte po lúkach, poliach alebo lesných porastoch a nerušte zver.
- Dbajte na miestne obmedzenia a nariadenia na niektorých úsekoch trasy (klúd pre zver, ťažba dreva).
- Buďte ohľaduplní k ostatným užívateľom trás. Upozornite ľudí pred sebou, že budete predbiehať a spomalte tak, aby ste ich bezpečne minuli. Chodcov míňame zásadne v kroku.
- Na frekventovanej alebo rozbahnenej trase jazdíte v zástupe. Buďte ohľaduplní k povrchu trasy, ktorú kopytá koní môžu poškodiť.
- Cválajte iba v bezpečných a prehľadných úsekoch, prekážky z dôvodu bezpečnosti radšej prekročte alebo obchádzajte. Úzke ohyby cesty prejdite krokom.
- Pokiaľ sa rozhodnete táboriť mimo stanicu, urobte tak na vyhradenom táborisku alebo na mieste, kde to povolil majiteľ pozemku.
- Chráňte prostredie trasy. Odveďte si so sebou všetky odpadky a nezabudnite z trasy odstrániť aj trus vášho koňa.
- Buďte očami a ušami sietri trás. Upozornite stanicu na možné problémy (vyvrátené stromy, poškodené značenie, vysypané odpadky, zosuv pôdy apod.)
- Voľne pobiehajúci psi na trasu nepatria. Z bezpečnostných dôvodov sa toto pravidlo vzťahuje taktiež na priestory táborísk a jazdeckých stanic.
- Každý jazdec vchádza na trasu na vlastné nebezpečie. Pokiaľ pri jazde utrpí stratu alebo úraz daný charakterom prostredia alebo terénu, nemôže požadovať náhradu po vlastníčkovi lesa či pozemkov, ani po žiadnom ďalšom zainteresovanom subjekte.
- Majte na pamäti, že ostatní ľudia na trase nemusia poznať kone a ich reakcie. Váš kôň môže byť prvý, ktorého ostatní užívatelia trasy poznajú. To, ako sa zachováte, vytvorí obraz miestnych jazdcov. Na otázky odpovedajte s ochotou, ste v tej chvíli predstaviteľom všetkých jazdcov.

7. Údržba jazdeckej trasy

Údržbu značenia jazdeckej trasy preberá Klub slovenských turistov (KST). Prvá údržba sa prevádza 1 rok po vyznačení trasy. Ďalšia údržba značenia trasy sa nasledovne prevádza vždy raz za 3 roky. Túto údržbu tiež preberá v rámci financovania KST .

Údržba trás nie je centrálné organizovaná. KST prevádza väčšiu údržbu len v mimoriadnych prípadoch. Je preto dôležité, aby jazdecké trasy viedli po cestách s kvalitným povrchom, predovšetkým v prípadoch, keď sú tieto cesty využívané aj inak. Pohyb koní potom na ceste nezanecháva žiadne škody.

Vzhľadom k frekvencii pohybu koní je nutné nepreceňovať možnosť poškodenia povrchu trasy prechodom koní. V porovnaní s pohybom množstva bicyklov na nespevnenej ceste nie sú škody spôsobené kopytami koní zďaleka tak významné.

8. Dopady rozvoja turistiky na koni na dané územie

8.1. Výhody zriadenia jazdeckých trás

- jazdci budú preferovať z rady dôvodov (istota priechodnosti terénu, ľahšia orientácia, väčšia informovanosť o okolitej krajine) značené trasy pred nevyznačeným terénom - bezpečný pohyb jazdcov a koní (vylúčenie prechodov cez nebezpečné a nepriestupné miesta)
- predchádza sa škodám spôsobeným jazdcami, ktorí by vďaka blúdeniu (alebo z nedisciplinovanosti) zvolili jazdu priestorom, cez poľnohospodárske kultúry alebo pastviny - zvýšený komfort vybavenia pre kone na staniach (kruhové ohrady, uväzoviská) mimo sezónu významne zlepši podmienky pre miestnych majiteľov koní prevádzkovateľov stanic - významné predĺženie turistickej sezóny (pre turistiky na koni je najvhodnejšia jar a jeseň).

8.2. Ekonomický prínos

Ekonomický prínos prináša turistika na koni ako pre stanice, tak pre ďalších obyvateľov a služby v okolí trasy , napr.

- zvýšenie tržieb pre prevádzkovateľov stravovania a občerstvenia - zvýšenie odbytu krmiva od miestnych poľnohospodárov - pastvinné využitie nevyužitých plôch.

8.3. Vplyv pohybu koní z hľadiska turistickej atraktivity územia

- skúsenosti ukázali, že pobyt koní turistov na staniach výrazne zvyšuje atraktivitu miest aj pre ostatných hostí, predovšetkým rodiny s deťmi
- pri premyslenom vedení trás stretnutie s koňmi oceňujú i peší turisti, fotografi a ďalší milovníci romantiky a histórie
- návštevníkom jazdcom je umožnené rozsiahle pozorovanie zvery v prírode, zver sa jazdca na koni nebojí

8.4. Riziká

- riziko prenosu chorôb koní
- riziko zranenia koňa v zle dostupnom teréne
- riziko poškodenia povrchu trasy v určitých situáciách (väčšie množstvo prechádzajúcich jazdcov pri daždivom počasí)
- riziko vyplývajúce z možného stretu jazdca predovšetkým s cyklistom
- riziko pohybu nedisciplinovaných turistov s koňmi

8.4.1. Možnosť eliminácie rizík

- dôsledné dodržiavanie veterinárnych predpisov, dodržiavanie zásad zoohygieny, predovšetkým v zmysle oddelenia priestrov pre pobyt vlastných koní stanice od priestoru pre kone hostí (týka sa ako stajní, tak aj výbehov a pastvín).
- dodržiavanie schém očkovania a odčervenia u vlastných koní na staniach
- dôsledná kontrola kompletnosti dokumentácie koní hostí, dodržiavanie pravidiel evidencie pohybu koní na staniach
- pri jazde v teréne dodržiavanie bezpečnostných pravidiel, pravidiel pohybu na trase , nepreťažovanie vlastných síl ani síl koní
- správne vybavenie turistov na koni, v rátane lekárničky pre prvú pomoc a kontaktov pre núdzové situácie (kontakty aj v mapách trás), vzdelávanie jazdeckej verejnosti v oblasti prvej pomoci pre koňa a jazdca
- vedenie jazdeckých trás po cestách s vhodným povrchom, pokiaľ možno s vylúčením povrchov, ktoré môže pohyb koní predovšetkým v daždivom počasí poškodiť a ktoré môžu viesť aj k úrazu koní
- súbeh s cyklistickou trasou len v núdzových prípadoch (križovatky, mosty, odpočívadlá), označenie takých miest v dostatočnom odstupe pred súbehom trás
- osвета medzi jazdeckou verejnosťou v zmysle dodržiavania pravidiel pohybu na trase a v zmysle dodržiavania obecných zásad pohybu v prírode. Vzhľadom k vytvorenej celoštátnej štruktúre organizátorov turistiky na koni sú vytvorené predpoklady pre účinné fungovanie takej osvetly

8.5. Prepojenie s ostatnými typmi turistických aktivít

Turistika na koni priamo ponúka prepojenie s ďalšími projektmi cestovného ruchu.

Možné je kombinovanie dovolenky v sedle a na bicykli napríklad pre rodiny, ktoré chcú tráviť dovolenku spoločne, ale na koni všetci nejazdia. Rôznymi trasami prídu poobede na stanicu, ktorá uvíta aj cyklistov.

Projekt Jazdecká turistika bude v budúcnosti propagovaný samostatne, ako aj v spojení s ďalšími projektmi cestovného ruchu.

8.6. Cezhraničná spolupráca

Záujem o využívanie jazdeckých trás v slovenskom prihraničí je veľký tak u českých, ako aj u rakúskych jazdcov. Na základe vzájomnej spolupráce sa dajú získať aj finančné zdroje z európskej únie. Ako veľmi dôležitá sa javí nutnosť trvať hneď od začiatku na dodržiavaní slovenskej legislatívy a pravidiel správania sa v prírode a na jazdeckých trasách zo strany zahraničných jazdcov.

Cezhraničná spolupráca sa úspešne rozvíja už tretí rok, a to v oblasti vzájomnej výmeny skúseností, pri spoločnom organizovaní akcií a pri vzájomnej účasti na akciách s koňmi, poriadaných partnermi.

